

Смірнова Олега Ювеналійовича,

СКАРГА/ПОВІДОМЛЕННЯ
про наявність фактів академічного плагіату
в дисертації Мельниченка А. А.

Керуючись пп. 2–7 «Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації», затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 24 жовтня 2023 р. (протокол № 16 (45); зі змінами: протокол № 21 (50) від 26.12.2023, протокол № 10 (60) від 14.05.2024 та протокол № 18 (68) від 22.10.2024), повідомляю про факти академічного плагіату в дисертації Мельниченка А. А.:

Мельниченко Анатолій Анатолійович. Перетворені форми у виховних практиках сучасного соціуму. – Дис. ... кандидата філософських наук (спеціальність 09.00.10 – філософія освіти). – Київ, 2006.

Цю дисертацію він захистив 03.10.2006 у Національному технічному університеті України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.002.21.

Науковий консультант – **Новіков Борис Володимирович**, доктор філософських наук, професор, декан факультету соціології, завідувач кафедри філософії Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського».

Офіційні опоненти:

- **Ситник Петро Кононович**, доктор філософських наук, професор кафедри соціальної та гуманітарної політики Національної академії державного управління при Президенті України;
- **Діденко Віталій Федорович**, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії гуманітарних наук Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

Учений секретар спеціалізованої вченої ради – кандидат філософських наук, доцент **Олена Володимирівна Романовська**.

Дисертація і автореферат А. А. Мельниченка розміщені на сайті Національного репозитарію академічних текстів за адресою <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0406U003796/>.

Основні положення і результати дисертаційного дослідження викладені автором у 19 публікаціях, серед яких 3 статті у фахових виданнях з філософії, рекомендованих ВАК України та 16 в інших виданнях та збірниках матеріалів конференцій (7 статей були надруковані в 2004–2006, а 12 тез – у 2000–2005).

У «Рекомендаціях щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (Лист МОНУ №1/11-8681 від 15.08.2018) зазначається наступне:

- п. 1.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про Національне агентство із забезпечення

освіту»);

- п. 2. Академічним плагіатом є:

- 2.1 Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.
- 2.2. Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

У дисертації А. А. Мельниченка **виявлені факти порушення академічної доброчесності, які підпадають під визначення академічного плагіату** (пп. 1.2, 2.1 і 2.2 зазначених «Рекомендацій»).

Виявлено, що дисертація А. А. Мельниченка містить текстові збіги (плагіат) з такими джерелами:

- 1) **Никитин В. Н., Обухов В. Л. Религиоведение. Вероучения религий мира.** – СПб: Химиздат, 2001. (Електронна копія ідентична примірнику джерела неправомірного використання).
- 2) **Лутовинов В., Радионов Е. О патриотическом воспитании молодёжи** // Обозреватель, 1997, № 3-4(86-87), С. 18–23.
(https://web.archive.org/web/20241108184258/https://i-sng.ru/observer/observer/N3-4_97/005.htm).
- 3) **Трунов Д. Иррациональные формы патриотизма** // Культурный мир меняющейся России. Матер. 15-й Всеросс. конф. студентов, аспирантов, докторантов «Майские чтения» (14 мая 2003 г.). Пермь: ЗУУНЦ, 2003.
(https://web.archive.org/web/20241108212758/https://ab1403b3-e984-469a-88eb-607a92185a9e.filesusr.com/ugd/45e5d5_bad0086f5134424a8e81dd79cc2ae7a3.pdf)

Книга Нікітіна та Обухова відсутня в «Списку використаних джерел» до дисертації.

Стаття Лутовинова та Радіонова відсутня в «Списку використаних джерел» до дисертації.

Стаття Трунова є в списку літератури Мельниченка під №205; вона згадується на с. 19 у переліку праць різних учених, а як джерело тексту згадується лише один раз посередині сторінки 108, при цьому в наступному абзаці наведена цитата з праці Трунова без посилання. На інших сторінках дисертації переписаний зі статті Трунова текст теж не має належних посилань.

У чужому тексті Мельниченко замінює «патріота России» на «патріота держави», «Россию» – на «власну державу», «идеи Отечества» – на «ідеї Вітчизни», «защитника Отечества» – на «патріота своєї Вітчизни», слова «реформирования России» на «реформування сучасної України», російську «молодёжь» – на «людину», «Росию» – на «соціум».

«Чубайса» Мельниченко замінив на «демократів», «новых русских» – на «нових українців», а «нерусских» – на «не своїх».

Наявні збіги текстів без зазначення покликань **порушують вимоги, встановлені статтею 42 Закону України «Про освіту»** щодо академічної доброчесності, а також порушують дійсні на момент захисту (2006 рік) **вимоги «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань»**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 червня 1997 р. № 644 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/644-97-п/ed20070307#Text>)

«11. Дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої наукової монографії. Вона містить висунуті автором для прилюдного захисту науково об-

грунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характерна єдністю змісту і свідчить про особистий внесок здобувача в науку.»

«13. <...> Кандидатська дисертація повинна містити результати проведених автором досліджень та отримані автором нові науково обгрунтовані результати, які у сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для певної галузі науки.»

«14. Основні наукові результати дисертації відображають особистий внесок автора в їх досягнення і обов'язково повинні бути опубліковані автором у формі наукових монографій, посібників (для дисертації з педагогічних наук) чи статей...»

«16. <...> У разі текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.»

На підставі викладеного звертаюся до НАЗЯВО з проханням:

1. Розглянути питання щодо академічного плагіату в дисертації Анатолія Анатолійовича Мельниченка на здобуття ступеня кандидата наук, провівши аналіз наведених фактів текстових збігів, та прийняти рішення щодо виявлення/невиявлення в дисертації А. А. Мельниченка фактів порушення академічної доброчесності.
2. У випадку підтвердження фактів порушень А. А. Мельниченком академічної доброчесності звернутися до Міністерства освіти і науки України з вимогою щодо необхідності позбавлення цієї особи наукового ступеня кандидата наук.

Додатки:

1. Порівняльна таблиця із наведенням фрагментів дисертації Мельниченка А. А. та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства в форматах pdf та docx.
2. Електронна копія дисертації Мельниченка А. А., поданої на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, у форматі pdf.
3. Електронні копії зазначених у скарзі джерел неправомірного використання в форматі pdf.

31.08.2025 р.

О. Ю. Смірнов,
канд. біол. наук, ст. наук. співр.